

Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu
Wydział Ceramiki i Szkła
Katedra Konserwacji i Restauracji Ceramiki i Szkła

mgr Natalia Moszak

**Lustra weneckie. Problematyka technologiczno–konserwatorska dwóch neorokokowych
luster ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze o nr inw. MJG 36s,
MJG 1245Ps**

Streszczenie rozprawy doktorskiej.

Przedmiotem dysertacji są zagadnienia historyczne, technologiczne, badawcze oraz konserwatorsko–restauratorskie XIX–wiecznych luster pochodzących z Wenecji, wykonanych w technice srebrzenia szklanych tafli. To dzieła sztuki użytkowej, znajdujące się w kolekcjach muzealnych i prywatnych, wymagające niejednokrotnie przeprowadzenia określonych zabiegów konserwatorskich i restauratorskich. Jednocześnie jest to obszar nierozpoznany wśród badaczy w Polsce i w bardzo małym stopniu w Europie.

Praca stanowi przyczynek do projektu metodologii konserwacji i restauracji luster tego typu, jako obiektów o złożonej budowie w kontekście rozpoznania techniki i technologii wykonania oraz procesów destrukcji. Brak jest standardów postępowania z tego typu obiektami zabytkowymi, których wprowadzenie ma służyć muzealnikom i specjalistom niebędącymi konserwatorami i restauratorami w zakresie konserwacji i restauracji szkła, opiekującymi się zbiorami, w skład których wchodzi omawiane obiekty. Produkcja luster wiązała się z pokrywaniem szkła amalgamatem rtęci oraz cyny, a od II połowy XIX wieku, związkami srebra. Umiejętność identyfikacji i rozróżnienia obu technik, nie jest niestety powszechna, a wydaje się konieczna z punktu widzenia prewencji konserwatorskiej, w tym warunków przechowywania. Istotny jest także aspekt bezpieczeństwa związany z obecnością związków rtęci w lustrach starszego typu.

Rozpoznanie i standaryzacja opierają się o dzieło konserwatorsko–restauratorskie (studium przypadku), przeprowadzone przez autorkę w latach 2020–2023, a dotyczące dwóch XIX–wiecznych luster pochodzących z kolekcji Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze. Koncepcja pracy zrodziła się w trakcie wieloletniej praktyki autorki w dziedzinie konserwacji i restauracji szkła oraz udziału w pracach związanych z konserwacją i restauracją luster. Wymienione wyżej cele zrealizowano na podstawie zawartych w pracy badań historycznych,

analizie formalnej, technologicznej, ponadto analizie stanu zachowania oraz wzajemnych relacji materiałów użytych do ich wykonania. Dodatkowo, wykonano badania specjalistyczne obiektów, stanowiące analizę fizyko-chemiczną. W ich zakres wchodziły nowoczesne techniki analityczne, między innymi elektronowa mikroskopia skaningowa z analizatorem EDS (SEM EDS), koherentna tomografia optyczna (OCT), spektrometria rentgenowska (XRF) oraz spektrometria mas sprzężona z plazmą wzbudzaną indukcyjnie z mikropróbkowaniem za pomocą odparowania laserowego (LA ICP MS). Całość pozwoliła na opracowanie właściwego programu prac konserwatorskich oraz restauratorskich, których przebieg omówiono.

Moszek